

Brancheplan Duurzaam Verpakken 2019-2022

De was- en reinigingsmiddelenbranche

NVZ, Schoon | Hygiënisch | Duurzaam

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Beschrijving van de branche	3
2.1 Duurzaamheid binnen de branche	3
2.2 De Europese koepelorganisatie	5
2.3 Functies en eisen van verpakkingen	6
2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen	8
3. Ambities & Doelen	9
3.1 Generieke Doelstellingen.....	9
4. Specifieke Doelstellingen	11
4.1 Toelichting per specifieke doelstelling.....	12
5. Acties om doelstellingen te behalen.....	14
6. Monitoring	15

1. Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten (NVZ) heeft een tweede Brancheplan Duurzaam Verpakken opgesteld voor de was- en reinigingsmiddelenbranche (hierna 'de branche') voor de verdere verduurzaming van verpakkingen. De NVZ steunt de duurzaamheidsambities van de Nederlandse overheid en de doelstellingen uit de Europese Plastic Strategy en geeft met dit plan invulling aan die ambities op het gebied van verpakkingen.

De NVZ is de brancheorganisatie voor de leveranciers van was-, reinigings-, onderhouds- en desinfectiemiddelen. De leden van de NVZ zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- Fabrikanten en importeurs was-, reinigings-, onderhouds- en desinfectiemiddelen;
- Toeleveranciers van de sector, zoals grondstofleveranciers (associatieve leden).

Deze betreffen zowel leveranciers aan de professionele als aan de consumentenmarkt.

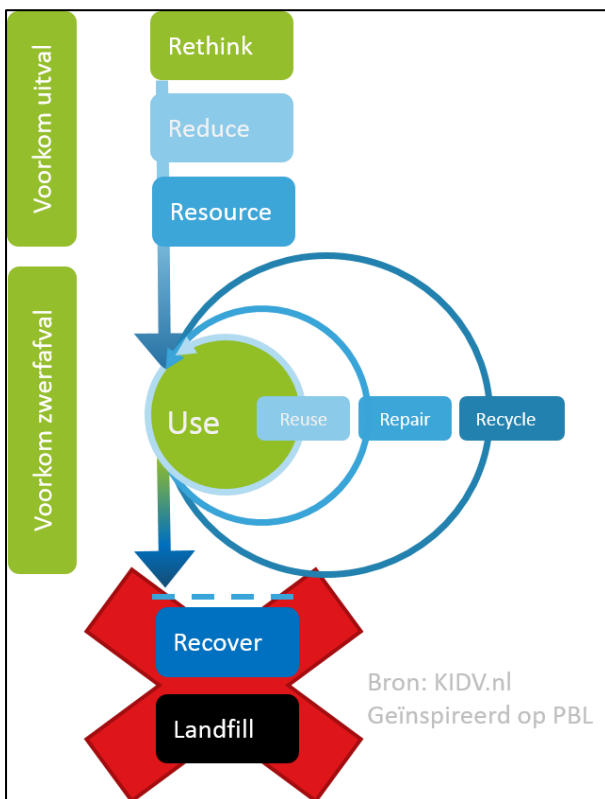
Dit plan heeft specifiek betrekking op verpakkingen van consumentenproducten die op de Nederlandse markt worden gebracht. Desalniettemin worden de bedrijven die leveren aan de professionele markt niet uitgesloten. Omdat ook binnen de professionele markt de verduurzaming van verpakkingen nog altijd actueel is en deze bedrijven zeer actief zijn op dit gebied, voorziet de NVZ in bijeenkomsten en voorlichtingsmateriaal die toegankelijk zijn voor beide typen bedrijven. Hiermee

wordt de kennis binnen de branche optimaal benut en toegepast.

In dit brancheplan zijn net als in het eerste brancheplan generieke en specifieke doelstellingen geformuleerd, die erop gericht zijn om verpakkingen nog verder te verduurzamen.

Duurzaamheidsthema's

Voor iedere doelstelling in dit plan, zowel voor de generieke als de specifieke, is aangegeven aan welke duurzaamheidsthema's de doelstelling is gelinkt. Deze duurzaamheidsthema's volgen uit de zogenaamde R-hiërarchie, die door het Kennis Instituut Duurzaam Verpakken (KIDV) schematisch wordt weergegeven in Figuur 1. Op deze manier wordt duidelijk waar een doelstelling voor dient en is ook gemakkelijker inzichtelijk te maken waar eventueel nog winst valt te behalen.

Figuur 1: Schematische weergave van de R-hiërarchie met de verschillende duurzaamheidsthema's

2. Beschrijving van de branche

De NVZ is de brancheorganisatie van fabrikanten en importeurs van was-, reinigings-, onderhouds- en desinfectiemiddelen. Dit zijn producten zoals handafwasmiddel, textielwasmiddel, wasverzachter, meubelwas, vaatwasmiddel en desinfectiemiddel. Producten kunnen zowel voor de consumenten- als voor de professionele markt bestemd zijn.

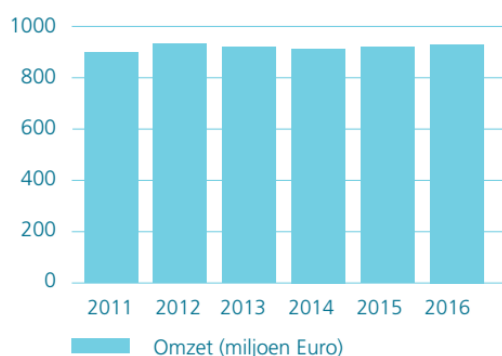
Leden van de NVZ zijn:

- bedrijven die in Nederland verantwoordelijk zijn voor de samenstelling en etikettering volgens de wettelijke voorschriften van was-, reinigings-, onderhouds-, desinfectie- en bleekmiddelen;
- bedrijven die reinigingsmachines en toebehoren leveren die op de juiste wijze moeten worden gebruikt in combinatie met chemische reinigingsmiddelen op de Nederlandse professionele markt.

De NVZ heeft (zeer) grote, middelgrote en kleine leden, 57 in totaal. Ongeveer twee derde van de leden behoort tot het Nederlandse midden- en kleinbedrijf. In totaal dekt de NVZ vrijwel de volledige markt voor consumentenproducten. Van de omzet in de professionele markt is de dekking meer dan 85%.

De totale omzet van de huishoudelijke was- en reinigingsmiddelenmarkt, oftewel de consumentenmarkt, in Nederland bedroeg in 2017 954,4 miljoen euro. Daarmee is de markt in 2017 met 1,8% gegroeid ten opzichte van het jaar daarvoor (zie Figuur 2¹).

Totaal consumentenmarkt

Figuur 2: Omzet op consumentenprijsniveau van de totale Nederlandse markt voor was- en reinigingsmiddelen

¹ Deze cijfers zijn gebaseerd op de omzetcijfers van marktonderzoekbureau Euromonitor.

2.1 Duurzaamheid binnen de branche

Duurzaamheid betekent voor de NVZ: je bewust zijn van de impact van je gedrag of bedrijfsvoering op je leefomgeving, dichtbij en ver weg. Duurzaam ondernemen heeft een gunstig effect op mens en milieu, denk aan zuinig omgaan met natuurlijke bronnen, helpen klimaatverandering tegen te gaan, en verantwoord handelen met ontwikkelingslanden. Een goede hygiëne is duurzaam; het vergoot het welzijn van de burger. Het is ook daarom dat de 17 duurzaamheidsdoelen (zie Figuur 3) die de Verenigde Naties eind 2015 hebben opgesteld hygiënedoelen bevatten.

De branche heeft zich door deze doelen laten inspireren en draagt bij aan de realisatie van diverse doelen. Een van de eerste doelen (duurzaamheidsdoel 3) is een gezond leven en welzijn voor iedereen op iedere leeftijd. Hygiëne is een cruciaal element voor een gezond leven. In die zin draagt de branche dus al zo lang als zij bestaat bij aan de verhoging van duurzaamheid. Ook aan doel 7, verzekerd zijn van toegang tot betaalbare en betrouwbare energie, leveren was- en reinigingsmiddelen een bijdrage. Door de jaren heen zijn schoonmaakmiddelen steeds verder geïnnoveerd. Ze werken effectiever en zijn vaak bij een lage watertemperatuur al werkzaam. Een lagere watertemperatuur betekent ook een lager energieverbruik en daarmee draagt de sector bij aan de beperking van de groei van de energiebehoefte wereldwijd. Daarnaast zijn duurzaamheidsdoel 11 en 12, het streven naar een duurzame samenleving en het verantwoord omgaan met producten, belangrijk om bij stil te staan: het reinigen en onderhouden van goederen en gebouwen is essentieel voor het behalen van deze doelen.

Figuur 3: De 17 Duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties (2015-2030)

De verduurzaming van verpakkingen draagt ook op verschillende manieren bij aan de 17 duurzaamheidsdoelen. Doel 12 en 17 zijn in deze context het meest relevant.

- **Doel 12 Verzekerd zijn van duurzame consumptie- en productiepatronen:** Duurzame consumptie en productie gaat over het efficiënt gebruik van grondstoffen en energie. Het is belangrijk om waar mogelijk te streven naar circulariteit. Door het reinigen en onderhouden van goederen en gebouwen zullen deze langer meegaan waardoor minder vaak nieuwe zaken nodig zijn. De branche richt zich met haar activiteiten op het delen van kennis over reinigen, desinfecteren en onderhouden van goederen en gebouwen waarmee onder andere duurzame

consumptie- en productiepatronen verzekerd worden². Specifiek voor verpakkingen zijn in dit plan verschillende doelstellingen geformuleerd die zich richten op het stimuleren van de circulariteit van verpakkingen, zoals het gebruik van recyclelaar en het verbeteren van de recyclebaarheid van kunststof verpakkingen.

- **Doel 17 Samenwerkingen om tot duurzame ontwikkelingen te komen:** De branche levert diensten en producten die te maken hebben met het reinigen, desinfecteren en onderhouden van de woon-, werk- en leefomgeving. De branche levert aan vele sectoren, zoals de consument, landbouw, (pluim)veehouderij en de gezondheidszorg. Hier is het uitwisselen en verspreiden van kennis nodig voor een effectief en efficiënt gebruik van de geleverde diensten en producten. Het effectief en efficiënt gebruik is weer nodig om tot de duurzame ontwikkelingen te komen die eerder onder hoofdstuk 2.1 zijn benoemd. Belangrijke samenwerkingen zijn onder andere met andere brancheverenigingen, (semi)overheidsorganisaties en kennisdragers³ op zowel nationaal als internationaal vlak. In de verpakkingketen zijn ook veel verschillende belanghebbenden actief. Een goede samenwerking tussen deze belanghebbenden is cruciaal om tot verdere verduurzaming te komen. Eén van de generieke doelstellingen in dit plan is erop gericht om de dialoog tussen de verschillende schakels in de verpakkingketen te stimuleren en rondetafelgesprekken te organiseren, waarin bedrijven binnen de branche de gelegenheid krijgen om direct in gesprek te gaan met de andere schakels in de verpakkingketen. De leerpunten uit deze gesprekken zullen door de NVZ inzichtelijk gemaakt worden. Daarnaast zet de NVZ zich in om ook horizontaal met andere leveranciers en producenten (die te maken hebben met soortgelijke verpakkingen) in gesprek te gaan, om te zien op welke punten branches van elkaar kunnen leren.

Binnen de NVZ houden verschillende werkgroepen zich bezig met het thema duurzaamheid. Tevens is er specifiek voor verpakkingen een werkgroep opgericht: de Brancheplan Implementatie Stuurgroep (BIS). Aan deze werkgroep nemen verschillende verpakkingsexperts van lidbedrijven deel.

2.2 De Europese koepelorganisatie

Onder de leden van de NVZ bevinden zich verschillende multinationale bedrijven, zoals SC Johnson, Henkel, Procter & Gamble en Unilever. Hierdoor is het van belang dat aanbevelingen en doelstellingen binnen de branche ook op Europees niveau gedragen worden. Multinationale bedrijven binnen de was- en reinigingsmiddelenbranche zijn tevens aangesloten bij de A.I.S.E., de Europese brancheorganisatie voor detergents, schoonmaak- en onderhoudsmiddelen. Een van de duurzaamheidsinitiatieven van de A.I.S.E. is de Charter voor Sustainable Cleaning⁴. Dit programma ging in 2005 van start en richtte zich in eerste instantie op de verschillende onderdelen van het productieproces. Later is dit uitgebreid met criteria voor specifieke productcategorieën. Deelnemende bedrijven worden regulier getoetst door een onafhankelijke externe auditor. Het verduurzamen van verpakkingmateriaal is een expliciet onderdeel van de Charter. Om de branchebrede verduurzaming van verpakkingen te realiseren bestaat binnen de A.I.S.E. een verpakkingswerkgroep die zich primair bezighoudt met duurzaamheid en innovatie van verpakkingen. De NVZ neemt ook deel aan deze werkgroep.

² Zie <https://www.nvz.nl/over-de-nvz/downloads/uitgaven/> voor een overzicht van NVZ-uitgaven waarmee deze kennis gedeeld wordt.

³ Zie <https://www.nvz.nl/over-de-nvz/downloads/uitgaven/> voor een overzicht van NVZ-uitgaven waarmee deze kennis gedeeld wordt.

⁴ <https://www.sustainable-cleaning.com/en.home.orb>

In de context van de Europese Plastic Strategy en de ambitie om een zo circulair mogelijke economie te realiseren, heeft de A.I.S.E. in december 2018 een vrijwillig industrie initiatief gelanceerd voor kunststofverpakkingen: 'A.I.S.E. voluntary initiative on plastic packaging'⁵. Met als doel de opname van gerecycleerd materiaal in kunststof verpakkingen de komende jaren te vergroten. Als onderdeel van dit initiatief stelt de industrie zich tot 2025 de volgende doelen:

- Een minimumopname van 20% in volume aan gerecycled kunststof materiaal in de verpakking van huishoudelijke producten;
- Ervoor zorgen dat alle kunststof verpakkingen voor huishoudelijke producten recyclebaar, herbruikbaar of composteerbaar zijn.

Na verschillende impactvolle projecten in de afgelopen 20 jaar om duurzame productie, ontwerp en consumptie voor de hele sector te stimuleren, is dit nieuwe initiatief een belangrijke volgende stap van de branche. Het initiatief is vanaf 1 januari 2019 open voor ondertekening door bedrijven. Het project gaat gepaard met een strikte jaarlijkse rapportage van de voortgang van de kwantitatieve doelen die in het initiatief worden gesteld.

Naast de nauwe samenwerking met de A.I.S.E. op het gebied van de generieke doelstellingen in dit plan, gebruikt de NVZ dit initiatief als basis voor de specifieke doelstellingen voor kunststof verpakkingen.

2.3 Functies en eisen van verpakkingen

Verpakkingen zijn essentieel voor de producten binnen de branche. Geschikte verpakkingen zorgen voor bescherming van het product tijdens transport en opslag, ze verlengen in veel gevallen de houdbaarheid van producten en ze voorzien de consument van informatie over het product, de dosering en de gebruiks- en veiligheidsaanwijzingen.

Welke verpakkingen onderscheiden we binnen de branche?

Binnen de branche bestaan verschillende verpakkingscombinaties en worden verschillende verpakkingsmaterialen gebruikt. Bij de specifieke doelstellingen in hoofdstuk 4 is per doelstelling aangegeven om welke verpakkingscategorieën het gaat.

In het brancheplan worden de volgende definities voor primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen aangehouden:

- **Primaire verpakking:** De verpakking waarin het product zit dat direct aan de consument wordt verkocht, ook wel de consumenteneenheid genoemd. Dit kan een meervoudige verpakking betreffen waarbij het product (lees 'inhoud') niet direct in contact staat met de verpakking die op het schap staat.
- **Secundaire verpakking:** De verpakking waarin meerdere consumenteneenheden zitten deze verpakking wordt gebruikt voor transport en opslag.
- **Tertiaire verpakking:** De verpakking waarin meerdere secundaire verpakkingen gebundeld worden om als geheel te worden getransporteerd en opgeslagen.

Grote productcategorieën zijn textielwasmiddelen, wasverzachters, vlekbehandelingsmiddelen, machinevaatwasmiddelen, handafwasmiddelen, glasreinigers, toiletreinigers, bleekmiddelen, allesreinigers en luchtverfrissers.

⁵ Meer informatie via: <https://www.aise.eu/our-activities/sustainable-cleaning-78/resource-efficiency-packaging.aspx>

Vloeibare producten worden doorgaans verpakt in een kunststof fles met een kunststof dop. De fles is, afhankelijk van het product, gemaakt van of PET, PE of PP terwijl de dop meestal van PP is. De productinformatie kan worden aangebracht door een etiket van papier of kunststof of door een kunststof sleeve (PET) die de hele fles omvat. Ook bedrukte flessen komen voor. Voor het etiket en de sleeve wordt, afhankelijk van de fles (en bevestigingsmethode bij een etiket), doorgaans papier, PET of PE gebruikt.

Vaste producten komen vaak in poedervorm voor. Poeders moeten beschermd worden tegen te veel vocht om klontering te voorkomen. Doorgaans worden dit soort producten in een kartonnen doos met een coating of in een kunststof zak met een kartonnen of kunststof doos/emmer verpakt. De kunststof zak is van PE gemaakt en de kunststof doos kan van PET, PE of PP zijn.

Tot slot zijn er de gebruiksklare producten die anders verpakt worden. Deze producten worden doorgaans verpakt als triggersprayer of als tabletten/capsules:

- Triggersprayers bevatten een vloeibaar product en bestaan uit een kunststof fles die afgesloten wordt met een trigger. Deze bevat een pompmechanisme dat het product oppompt en verdeelt. Triggersprayers verdelen een product (bijvoorbeeld door verneveling of opschuiming) waardoor deze effectiever is bij een lagere dosering product. Voor de kunststof fles wordt gebruik gemaakt van PET, PE of PP, net als bij reguliere vloeibare producten. De trigger bestaat uit meerdere onderdelen die vaak van verschillende soorten kunststof en soms ook van metaal zijn gemaakt;
- Tabletten zijn vaste producten die ook weer beschermd moeten worden tegen vocht. Deze zijn individueel verpakt in een kunststof folie. Deze folies zijn doorgaans wateroplosbaar en waterafbreekbaar en gemaakt van polyvinylalcohol. De tabletten worden gebundeld in een kartonnen of kunststof doos. De kunststof doos kan van PET, PE of PP zijn;
- Capsules bestaand uit vloeibare en/of vaste componenten. Doordat deze producten over het algemeen geconcentreerder zijn, worden deze ook vaak in een wateroplosbare en waterafbreekbare folie van polyvinylalcohol verpakt. De capsules worden gebundeld in een kartonnen of kunststof doos. De kunststof doos kan van PET, PE of PP zijn.

Wetgeving

Producenten en leveranciers van was- en reinigingsmiddelen dienen te voldoen aan verschillende wetgeving. Voor verpakkingen zijn de Verpakkingsafvalrichtlijn⁶ (Besluit beheer verpakkingen 2014) waarin de essentiële eisen zijn omschreven, de REACH-verordening⁷, het ADR⁸, de CLP-verordening⁹ en in sommige gevallen de Aerosolrichtlijn¹⁰ van toepassing. Verder heeft de Europese Commissie, in het kader van de *Circular Economy Package*, in januari 2018 de Europese *Plastic Strategy*¹¹ gepubliceerd. Het uiteindelijke doel van deze strategie is het beschermen van het milieu tegen kunststof vervuiling. Hier staat onder andere in dat in 2030 alle kunststof verpakkingen op de EU-markt gerecycled of hergebruikt moeten kunnen worden.

⁶ [EU verpakkingsrichtlijn \(62/1994\): Besluit beheer verpakkingen 2014 \(NL implementatie\)](#)

⁷ De Verordening voor Registratie, Evaluatie, Autorisatie van Chemicaliën: [EU REACH-Verordening \(1907/2006\)](#)

⁸ Europees verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg ('Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route'): [ADR 2017](#)

⁹ De Verordening voor Indeling, Etikettering en Verpakking van stoffen en mengsels: [EU CLP-Verordening \(1272/2008\)](#)

¹⁰ [EU Aerosolrichtlijn \(324/1975\)](#)

¹¹ Een Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie (2018): [Hier](#) te downloaden

In dit brancheplan is uiteraard rekening gehouden met alle relevante wetgeving. Daarnaast zijn de ambities van de *Plastic Strategy* als input gebruikt.

2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen

Op demografisch gebied is een stijging te zien van eenpersoonshuishoudens¹² in Nederland. De bevolking van de middelgrote en grote steden zal naar verwachting (sterk) blijven groeien¹³. Gemiddeld heeft een Nederlander 65 m² woonoppervlakte, terwijl in de grote steden dit rond de 52m² ligt¹⁴. De Nederlandse economie is de afgelopen jaren hard gegroeid (2,9% in 2017 en 2,6% in 2018)¹⁵. In tijden waarin het economisch goed gaat, kiezen consumenten over het algemeen vaker voor hoogwaardige producten. Deze trend is ook te zien in huishoudelijke wasmiddelen, waar vaker gekozen wordt voor wasmiddelcapsules. Het gebruiksgemak van het niet hoeven doseren wordt dan verkozen boven de vaak hogere prijs. Maar ook binnen de allesreiniger-productcategorie is deze trend waarneembaar, waar vaker wordt gekozen voor kant-en-klare sprayflacons boven de reinigers die verdund moeten worden voor gebruik¹⁶. In de Jaarberichten van de NVZ staat verdere informatie over de marktontwikkelingen¹⁷.

De branche wil met haar leden en haar partners een schone, hygiënische en duurzame leefomgeving voor alle Nederlanders creëren. Dit betekent dat het de branche niet stil zit en maatschappelijke ontwikkelingen volgt. Hierbij wil de branche de burger zelf ook in staat stellen om op laagdrempelige wijze een schone, hygiënische en duurzame leefomgeving te creëren. De combinatie van stijgende aantallen eenpersoonshuishouden met de behoefte aan gebruiksgemak, leidt ertoe dat product-verpakkingscombinaties op de markt komen die hierop inspelen. De beschikbare woonoppervlakte kan voor de consument een rol spelen in de keuze voor kleinere verpakkingen ten faveure van grote (voordeel)verpakkingen. Het aanbieden van product-verpakkingscombinaties die een relatief hoge ratio verpakking:product hebben, zal het gebruik van deze producten effectiever en efficiënter maken.

¹² <https://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/trends-en-ontwikkelingen/>, bezocht op 30 januari 2019.

¹³ <https://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2016/regionale-bevolkings-en-huishoudensprognose-2016/pbl-cbs-prognose-groei-steden-zet-door>, bezocht op 30 januari 2019.

¹⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/22/woonoppervlakte-in-nederland>, bezocht op 30 januari 2019.

¹⁵ <https://www.cpb.nl/december-raming-2018-economische-vooruitzichten-2019>, bezocht op 30 januari 2019.

¹⁶ Deze gegevens en conclusies zijn gebaseerd op omzetcijfers van onderzoeksbureau Euromonitor.

¹⁷ <https://www.nvz.nl/over-de-nvz/downloads/jaarverslagen/>

3. Ambities & Doelen

Zoals in hoofdstuk 2 is omschreven, is het thema duurzaamheid nauw verbonden met de branche. Ondanks de grote stappen die al zijn gezet door de branche, zijn bedrijven nog altijd bezig met het verder verduurzamen, ook op het gebied van verpakkingen. In dit tweede brancheplan worden de doelstellingen van de Nederlandse branche op dit gebied weer onderverdeeld in twee categorieën:

1. Generieke doelstellingen

Deze doelstellingen hebben betrekking op de langetermijnvisie van de branche op het thema duurzaam verpakken en het blijvend onder de aandacht brengen van dit thema. Ze ondersteunen de generieke ambities van de branche op het gebied van duurzaam verpakken, met het uiteindelijke doel om de verpakkingsketen te kunnen sluiten.

2. Specifieke doelstellingen

Deze doelstellingen hebben betrekking op specifieke verpakkingstypen binnen de branche. Het creëren van een circulaire verpakkingsketen met duurzame verpakkingen is ook hier het uiteindelijke, hoogste haalbare doel.

In dit hoofdstuk worden de generieke doelstellingen toegelicht, in hoofdstuk 4 komen de specifieke doelstellingen aan de orde. In hoofdstuk 5 worden concrete acties aan beide typen doelstellingen gekoppeld.

3.1 Generieke Doelstellingen

1. Het thema duurzaam verpakken, in de context van duurzaamheid in het algemeen en circulariteit, blijft binnen de branche hoog op de agenda staan.

Met de implementatie van het eerste brancheplan duurzaam verpakken voor de branche is het thema duurzaamheid hoog op de agenda geplaatst. Onder andere door de duurzaamheidsbijeenkomst. Deze bijeenkomst wordt sinds 2016 jaarlijks georganiseerd en is toegankelijk voor alle leden van de NVZ. De duurzaamheidsbijeenkomst zal ook voor de periode van dit brancheplan (2018-2022) weer jaarlijks worden georganiseerd. Daarnaast zal de NVZ in haar nieuwsbrieven aandacht blijven besteden aan het thema duurzaamheid. Specifiek voor verpakkingen zal de NVZ in 2019 met een openbare uitgave over duurzaam verpakken binnen de branche komen.

Thema: Dit heeft betrekking op alle 8 thema's; voorkom uitval, rethink, reduce, resource, voorkom zwerfafval, reuse, repair, recycle

2. Het opstellen van een sectorspecifieke richtlijn voor duurzaam verpakken

Eind 2019 brengt de NVZ een handleiding voor duurzaam verpakken uit, specifiek gericht op de verpakkingen van was- en reinigingsmiddelen. Deze handleiding zal worden gebaseerd op leerpunten, opgedaan tijdens bijvoorbeeld verdiepingsbijeenkomsten van het KIDV en gesprekken met verpakkingsexperts binnen de branche. Daarnaast zal de KIDV Recyclecheck voor vormvaste kunststof verpakkingen¹⁸ en de expertise van de verpakkingswerkgroep van de A.I.S.E. als input worden gebruikt.

Thema: voorkom uitval, rethink, reduce, resource, recycle

¹⁸ Meer informatie via: <https://www.kidv.nl/8142/kidv-recyclecheck-voor-vormvaste-kunststof-verpakkingen.html?ch=DEF>

3. De bekendheid van de Charter voor Sustainable Cleaning verder vergroten

In hoofdstuk 2 werd de Charter voor Sustainable Cleaning¹⁹ al genoemd. Dit duurzaamheidsinitiatief van de Europese koepelorganisatie A.I.S.E. is open voor alle bedrijven binnen de Europese was- en reinigingsmiddelensector. Deelname is voor bedrijven een aantrekkelijke keuze: er wordt gekozen voor één verduurzamingssystematiek, die geïntegreerd wordt in de bedrijfsvoering en jaarlijks in een keer gerapporteerd en geaudit wordt. Daarnaast hebben bedrijven, doordat men als deelnemer van de Charter het logo mag voeren, de mogelijkheid zich in het schap te onderscheiden. Vanaf 2019 zal de NVZ nog actiever een bijdrage leveren aan het vergroten van de bekendheid van de Charter, in onder andere haar communicatie met externe belanghebbenden zoals de professionele afnemers van producten. Hiermee wordt deelname aan de Charter nog aantrekkelijker voor bedrijven en behoudt de sector een transparante, goed onderbouwde methodiek om over duurzaamheid te communiceren.

Thema: voorkom uitval, reduce, resource, recycle

4. Het faciliteren en stimuleren van de dialoog tussen de verschillende schakels binnen de verpakkingsketen

In de verpakkingsketen vinden we verschillende schakels, onder meer de producenten, sorteerdere, recyclers en verpakkingsleveranciers. Zoals eerder in dit brancheplan is aangekaart zijn een goede samenwerking en communicatie tussen de verschillende schakels in de verpakkingsketen cruciaal om tot verdere verduurzaming te komen. De NVZ zal deze communicatie stimuleren en faciliteren door in de periode van dit brancheplan tenminste drie rondetafelgesprekken voor leden van de branche te organiseren, waar de gelegenheid wordt geboden om direct in gesprek te gaan met de andere schakels in de verpakkingsketen. De leerpunten uit deze gesprekken worden door de NVZ inzichtelijk gemaakt.

Thema: rethink, reduce, resource, voorkom zwerfafval, recycle

5. Consumentenvoorlichting over het scheiden van verpakkingsafval

Een goede afvalinzameling is mede afhankelijk van de burger. Er wordt gezocht naar manieren om burgers steeds meer te prikkelen afval te scheiden. Een belangrijke voorwaarde voor een goede scheiding van (verpakkings)afval is een goede voorlichting. Het moet voor consumenten duidelijk zijn op wat voor manier zij verpakkingen van was- en reinigingsmiddelen kunnen scheiden. De NVZ zal hier onder andere aandacht aan besteden in de eerder genoemde uitgave over duurzaam verpakken (generieke doelstelling 1.). Bovendien zal samen met de Europese koepelorganisatie A.I.S.E. worden gekeken naar de mogelijkheden voor geharmoniseerde recyclingsetikettering (zoals het '[How2Recycle label](#)' in de Verenigde Staten).

Thema: voorkom zwerfafval, recycle

¹⁹ <https://www.sustainable-cleaning.com/en.home.orb>

4. Specifieke Doelstellingen

In onderstaande tabel worden de specifieke doelstellingen per duurzaamheidsthema genoemd.

Productcategorie: was- en reinigingsmiddelen			
Thema	Ambitie	Doel*	Productverpakkings-categorie
Voorkom uitval	Verpakkingen die volledig te legen zijn.	-	Alle verpakkingstypen
Re-think	• Compacteren • Watervrije formule	-	Alle verpakkingstypen
Reduce	Compacteren	1. Toename van compactering	Wasmiddelen in kunststof verpakkingen
Resource	• Alle primaire/secundaire/tertiaire verpakkingen bestaan uit FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton óf uit gerecyclede vezels. • Overwegen waar mogelijk of andere innovatieve, duurzamere materialen toegepast kunnen worden als verpakkingsmateriaal.	2. Per 2022 past 100% van de leden FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton óf gerecyclede vezels toe in primaire verpakkingen. 3. Per 2022 past 100% van de leden FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton of gerecyclede vezels toe in secundaire/tertiaire verpakkingen	Primaire verpakkingen van papier/karton Secundaire/tertiaire verpakkingen van papier/karton
Voorkom zwerfafval	Bijdragen aan de consumentenvoorlichting over het juist scheiden van verpakkingsafval	-	
Re-use	Overwegen waar mogelijk of navulverpakkingen toegepast kunnen worden.	-	Alle verpakkingstypen
Repair	-	-	
Recycling	• Een toename in het gebruik van recycleat als verpakkingsmateriaal. • Herontwerpen van verpakkingen met oog op circulariteit.	4. In 2022 bestaat minimaal 20% van de kunststof verpakkingen van huishoudelijke producten die door de leden op de markt worden gebracht uit gerecycled materiaal. 5. In 2022 is ruim 90% van de kunststof verpakkingen van huishoudelijke was- en reinigingsmiddelen die door de branche op de markt worden gebracht, recyclebaar, herbruikbaar of composteerbaar.	Vormvaste kunststof verpakkingen ²⁰ Kunststofverpakkingen

*Zie de volgende paragraaf voor een uitgebreide toelichting per doel.

²⁰ Hier gaat het om de verpakkingen waarvoor de toepassing van gerecycled materiaal wettelijk gezien mogelijk is. Verpakkingen van producten die wegens het ADR verdrag ('Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route') of enige andere wetgeving geen gebruik kunnen maken van gerecycleerd kunststof vallen buiten het totaal.

4.1 Toelichting per specifieke doelstelling

1. Een toename van compactering.

In de afgelopen decennia is binnen de was- en reinigingsmiddelenbranche al veel gecompecteerd. Daarmee wordt door de Europese branche, volgens een schatting in 2017, al ruim 12.000 ton verpakkingsmateriaal per jaar bespaard.²¹ Er is door verschillende experts binnen de branche aangegeven dat verdere compactering mogelijk lastig is, wegens onder andere wet- en regelgeving over veiligheid en transport en technische mogelijkheden. Deze doelstelling wordt wel meegenomen in het nieuwe brancheplan om blijvende aandacht te vragen voor deze belangrijke verduurzamingsstap, hier moet dus echter de kanttekening worden geplaatst in hoeverre het mogelijk is om nog verder te compacteren.

2. In 2022 past 100% van de leden FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton toe, of maakt gebruik van gerecyclede vezels in primaire verpakkingen van papier/karton.

Het gebruik van gerecyclede papiervezels voor papier/karton heeft de voorkeur omdat hiermee virgin materiaal voorkomen wordt. Gerecyclede papiervezels gaan echter maar beperkt mee waardoor het gebruik van virgin materiaal nodig blijft. Door strenge eisen te stellen aan de herkomst van de papiervezels gebruikt in papieren/kartonnen verpakkingen, verduurzaamt zowel de 'virgin-' als de recyclingstroom van dit verpakkingsmateriaal. Het streven van de branche om te zorgen dat alle leden dit soort papier/karton voor verpakkingen gebruiken, zal er naar verwachting toe leiden dat dit de standaard wordt en blijft.

3. In 2022 past 100% van de leden FSC of gelijkwaardig gecertificeerd papier/karton toe, of maakt gebruik van gerecyclede vezels in secundaire/tertiaire verpakkingen van papier/karton.

Zie de toelichting onder doelstelling 2.

4. In 2022 bevatten de kunststof verpakkingen van huishoudelijke producten die door de leden op de markt worden gebracht²² minimaal 20% gerecycled materiaal.

Het gebruik van gerecycled materiaal in kunststof verpakkingen stijgt. Dit is een belangrijke stap in het streven naar circulariteit van kunststof verpakkingen. In het eerste brancheplan was het, onder andere om monitoringsredenen, niet mogelijk om een doelstelling op dit gebied te formuleren specifiek gericht op het totale toegepaste aandeel van gerecycled kunststof. In dit tweede brancheplan is dat wel mogelijk, omdat de Nederlandse branche daarvoor kan aansluiten bij het Europese initiatief van de A.I.S.E. (zie voor meer informatie over dit initiatief ook hoofdstuk 2 en 3).²³ De branche verwacht dat voor de periode na 2022 hogere percentages mogelijk zijn door een betere beschikbaarheid van kwalitatief gerecycled kunststof.

²¹ **A.I.S.E. Activity & Sustainability Report 2017-18** (hier beschikbaar: https://www.sustainable-cleaning.com/content_attachments/documents/20180611141224_aise_ar17_18_web.pdf)

²² Hier gaat het om de verpakkingen waarvoor de toepassing van gerecycled materiaal wettelijk gezien mogelijk is. Verpakkingen van producten die wegens het ADR-verdrag ('Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route') of enige andere wetgeving geen gebruik kunnen maken van gerecycleerd kunststof vallen buiten het totaal.

²³ Meer informatie via: <https://www.aise.eu/our-activities/sustainable-cleaning-78/resource-efficiency-packaging.aspx>

5. In 2022 is ruim 90% van de kunststof verpakkingen van huishoudelijke was- en reinigingsmiddelen die door de branche op de markt worden gebracht, recyclebaar, herbruikbaar of composteerbaar.

Op het moment van opstellen van dit brancheplan zijn er (nog) geen geharmoniseerde definities voor de termen *recyclebaar*, *herbruikbaar* en *composteerbaar*.

Om ervoor te zorgen dat de voortgang op het gebied van duurzaam verpakken wel meetbaar is, is besloten om aan te sluiten bij de definities die ook in het Europese initiatief van de A.I.S.E. (zie voor meer informatie over dit initiatief ook hoofdstuk 2 en 3)²⁴ worden gebruikt. Deze definities zijn weer gebaseerd op de definities die gebruikt worden door de Ellen MacArthur Foundation New Plastics Economy Global Commitment²⁵. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de toelichtingen in dit Commitment.

In de context van deze doelstelling worden de volgende definities aangehouden:

- **Herbruikbaar:** Verpakkingen die zijn ontworpen om verschillende ritten of cycli in een systeem voor hergebruik te realiseren.
- **Recyclebaar:** Een verpakking of een verpakkingscomponent is recyclebaar indien de post-consumerinzameling, sortering en recycling blijkt te werken in de praktijk en op grotere schaal.
- **Composteerbaar:** Een verpakking of verpakkingscomponent is composteerbaar indien deze voldoet aan de relevante internationale composteerbaarheidsnormen en de post-consumerinzameling (sortering) en compostering blijkt te werken in de praktijk en op grotere schaal²⁶.

Welke van deze drie verduurzamingsmethoden het meeste verduurzamingsperspectief biedt/bieden, is nog niet te zeggen. Dit hangt samen met externe factoren, zoals technologische ontwikkelingen en beleidskeuzes. Hierbij zal ook rekening worden gehouden met de R-hiërarchie die is beschreven in Figuur 1.

²⁴ Meer informatie via: <https://www.aise.eu/our-activities/sustainable-cleaning-78/resource-efficiency-packaging.aspx>

²⁵ New Plastics Economy Global Commitment 2018 (hier beschikbaar: <https://newplasticseconomy.org/assets/doc/global-commitment-download.pdf>).

²⁶ Composteren kan op vele manieren plaatsvinden, waaronder industriële compostering waarin het proces beheerst wordt door professionele mensen en ook bij mensen thuis waarbij de compostering afhangt van de vaardigheid van dit individu. In dit geval wordt met 'composteerbaar' specifiek gerefereerd naar industriële compostering.

5. Acties om doelstellingen te behalen

In dit hoofdstuk worden, door middel van onderstaande tabel, de concrete acties genoemd die nodig zijn voor het behalen van zowel de generieke als de specifieke doelstellingen. Ook wordt de verwachte periode benoemd waarin deze acties worden gerealiseerd. Naast de specifieke acties genoemd in de tabel, zullen het brancheplan, de doelstellingen en het thema duurzaam verpakken doorlopend onder de aandacht van de leden gebracht worden. Dit gebeurt onder andere op de verschillende bijeenkomsten van de NVZ gedurende het jaar en de maandelijkse nieuwsbrieven.

Acties	Doelstelling(en)	Periode
Rondetafelgesprek met andere schakels uit verpakkingketen	Generieke doelstelling 4	Eerste kwartaal 2020; Eerste kwartaal 2021; Eerste kwartaal 2022
Jaarlijkse Duurzaamheidsbijeenkomst	Alle doelstellingen	Mei 2019; Mei 2020; Mei 2021, Mei 2022
Publieke uitgave over duurzaam verpakken	Generieke doelstelling 1 & 5	Derde kwartaal 2019
Sector specifieke richtlijnen voor duurzaam verpakken	Generieke doelstelling 2	Vierde kwartaal 2019
Eerste tussentijdse monitoring*	Alle specifieke doelstellingen	Start: begin 2020
Rapportage tweede tussentijdse monitoring	Alle doelstellingen	Zomer 2020
Tweede tussentijdse monitoring*	Alle specifieke doelstellingen	Start: Begin 2021
Rapportage tweede tussentijdse monitoring	Alle doelstellingen	Zomer 2021
Eindmonitoring*	Alle specifieke doelstellingen	Start: begin 2022
Rapportage eindmonitoring	Alle doelstellingen	Zomer 2022
Bekendheid van de Charter for Sustainable Cleaning promoten	Generieke doelstelling 3	Doorlopend
Consumentenvoorlichting	Generieke doelstelling 5	Doorlopend + derde kwartaal 2019 (in uitgave over duurzaam verpakken)
Overleg verpakkingswerkgroep NVZ (BIS)	Alle doelstellingen	Doorlopend
Overleg verpakkingswerkgroep A.I.S.E.	Alle doelstellingen	Doorlopend

*Voor specifieke doelstellingen 4 en 5 zal de data gebruikt worden van het vrijwillig initiatief van de A.I.S.E. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6.

6. Monitoring

Monitoring vindt plaats op basis van een jaarlijkse *self-assessment*, in de vorm van een digitale uitvraag door het NVZ-bureau. De eerstvolgende *self-assessment* wordt begin 2020 uitgezet onder de NVZ-leden.

Specifieke doelstellingen 4 en 5 zijn gelinkt aan een vrijwillig initiatief van de A.I.S.E. De rapportage over deze doelstellingen loopt via het A.I.S.E.-secretariaat. Gegevens voor de nulmeting over 2018 zullen uiterlijk op 15 april 2019 worden verstrekt; in het tijdsbestek 2020 - 2026 worden de gegevens met betrekking tot 2019-2025 elk jaar tegen 1 april verstrekt. De NVZ ontvangt deze gegevens ook en zal deze gebruiken voor de tussentijdse en eindmonitoring van dit brancheplan.

Bedrijven die deelnemen aan het A.I.S.E. Charter, rapporteren jaarlijks over hun prestaties ten aanzien van de verschillende indicatoren die hierin zijn opgenomen. Deze data zal ook gebruikt worden om de voortgang van bedrijven op het specifieke verpakkingsonderdeel van het A.I.S.E. Charter te rapporteren.